

Перед початком чергового засідання Президії НАН України 14 березня 2012 року академік НАН України Б.Є.Патон вручив державну нагороду – орден княгині Ольги III ступеня завідувачеві відділу Інституту надтвердих матеріалів ім.В.М.Бакуля члену-кореспонденту НАН України Т.О.Пріхні, а також дипломи групі науковців – лауреатів премії академій наук України, Білорусі і Молдови за 2011 рік.

Далі учасники засідання заслухали та обговорили доповідь директора Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» академіка НАН України В.М.Гейця про наукову та науково-організаційну діяльність установи.

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, директор Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України, академік-секретар Відділення економіки НАН України, голова комісії з комплексної перевірки Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» академік НАН України Е.М.Лібанова, перший заступник міністра соціальної політики України В.І.Надрага, директор департаменту економічного розвитку і аграрного ринку Міністерства аграрної політики і продовольства України член-кореспондент Національної академії аграрних наук України С.М.Кваша, директор департаменту макроекономічної політики, стратегічного планування та прогнозування Міністерства економічного розвитку і торгівлі України Є.В.Олейніков, директор Генерального економічного департаменту Національного банку України І.А.Шумило, перший заступник Голови Державної служби статистики України В.О.Піщейко.

Президія НАН України зазначила, що доповідь та виступи в її обговоренні свідчать про актуальність і вагомість проведених інститутом досліджень, їх суттєве значення як для розвитку економічної науки, так і підвищення ефективності управлінських рішень щодо подальшого соціально-економічного розвитку української держави.

Теоретичні і практичні результати роботи інституту у звітному періоді є вагомими і кількісно, і якісно. Він успішно здійснює фундаментальні та прикладні дослідження, забезпечує впровадження їх результатів у практику державного управління та господарювання, бере активну участь у підготовці нормативно-правових документів загальнодержавного значення. Результати проведених досліджень одержали підтримку і впровадження на самих високих рівнях державного управління України.

Незважаючи на те, що підсумки роботи інституту в цілому задовільні і він залишається головним науковим економічним центром в Україні, його керівництву доцільно звернути увагу на необхідність доведення своїх практичних результатів до рівня нормативних документів, серед яких були б проекти постанов Уряду, законів України, на що звернув особливу увагу Прем'єр-міністр України М.Я.Азаров під час нещодавньої зустрічі з ученими-економістами Академії. Це суттєво підвищить ефективність практичних результатів наукових досліджень інституту.

Стан, в якому зараз перебуває економіка України, вимагає концентрації зусиль науковців інституту у найбільш вразливих для неї сферах: національного виробництва, збалансування державних фінансів та скорочення зовнішнього і внутрішнього боргу, підвищення стійкості банківської системи, вирішення проблем енергетичної залежності України. Цим напрямом має бути приділена особлива увага, оскільки тут йдеться по суті про економічну і національну безпеку держави.

Ученим-економістам необхідно сьогодні, крім надання допомоги владним структурам, виконання їх доручень, всіма способами пропагувати своє бачення економічної ситуації, шляхів і завдань економічного розвитку. Необхідно цілеспрямовано формувати на всіх рівнях високу культуру економічного мислення, управління, передбачення соціально-економічних результатів державних рішень.

У цілому Президія НАН України схвалила діяльність Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України».

Члени Президії НАН України та запрошені заслухали й обговорили наукову доповідь заступника директора Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України» члена-кореспондента НАН України Г.В.Лисиченка «Про стан та вдосконалення системи техногенно-екологічної безпеки на об'єктах ядерно-паливного циклу України».

У доповіді та виступах академіка НАН України Б.Є.Патона, виконавчого директора Державного концерну «Ядерне паливо» Н.В.Джоги, проректора з науково-педагогічної роботи, директора Науково-технічного центру «Екотехнології та технології енергозбереження» Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» доктора технічних наук, професора Г.Б.Варламова, декана фізичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка доктора фізико-математичних наук, професора М.В.Макарця, віце-президента, виконавчого секретаря Українського ядерного товариства доктора технічних наук С.В.Барбашева, генерального директора Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут», академіка-секретаря Відділення

ядерної фізики та енергетики НАН України академіка НАН України І.М.Неклюдова відзначалося, що підвищення безпеки діючих енергоблоків АЕС та інших об'єктів ядерної галузі з метою доведення їх цільових показників до міжнародних норм, правил і стандартів з ядерної, радіаційної та техногенно-екологічної безпеки є пріоритетним завданням державної політики на сучасному етапі у сфері використання ядерної енергії.

На засіданнях Президії НАН України неодноразово заслуховувалися питання, присвячені функціонуванню та розвитку ядерної енергетики. Проте драматичні події в березні 2011 р. в Японії на АЕС Фукусіма та відлуння наслідків Чорнобильської катастрофи вимагають нового рівня відповідальності перед населенням України та міжнародним співтовариством за стан безпеки мирних ядерних об'єктів.

Забезпечення техногенно-екологічної безпеки в ядерній галузі неможливе без подовження експлуатації блоків АЕС понад установлені проектами термін; розробки сучасних методів поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами; вдосконалення систем геодинамічного, екологічного і сейсмічного моніторингу АЕС; запровадження сучасних інформаційних технологій та вдосконалення засобів управління в штатних і аварійних ситуаціях.

Потребують подальшої наукової підтримки та сучасних конструктивно-технічних рішень роботи, пов'язані з радіоекологічною безпекою на об'єктах уранодобувної та переробної промисловості. Актуальними також залишаються організаційно-технічні заходи, спрямовані на протидію актам ядерного та радіологічного тероризму.

У доповіді було висвітлено питання наукових здобутків, частково розв'язаних та невирішених проблем на об'єктах ядерно-паливного циклу України. Було наголошено, що при подальшому розвитку ядерної галузі роль наукових досліджень буде постійно збільшуватись. З одного боку, необхідно знімати з експлуатації ядерні блоки, що виробили свій ресурс, консервувати відпрацьовані родовища урану, зберігати високоактивні довгоіснуючі відходи, а з іншого, мати на увазі, що будуть введені в експлуатацію принципово нові ядерні установки, які вимагатимуть нових підходів до систем їх контролю та безпеки.

Тому Відділенню ядерної фізики і енергетики НАН України у тісній співпраці з профільними науковими установами інших відомств та відділень Академії слід забезпечити координацію досліджень з проблем ядерної, радіаційної та техногенно-екологічної безпеки усіх типів об'єктів ядерної галузі України. Також необхідно підвищити ефективність використання потенціалу академічних установ та інтенсифікувати співробітництво з установами Міненерговугілля України, в тому числі з НАЕК «Енергоатом», Державним концерном «Ядерне паливо», Державним підприємством «Східний гірничо-збагачувальний комбінат», Державним підприємством «Бар'єр».

Учасники засідання заслухали та обговорили доповідь заступника директора Інституту гідромеханіки НАН України члена-кореспондента НАН України В.І.Нікішова «Проблеми та перспективи розвитку досліджень гідромеханіки річкових систем».

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, директор Інституту гідромеханіки НАН України академік НАН України В.Т.Грінченко, головний інженер публічного акціонерного товариства «Український головний проектно-розвідувальний інститут з меліоративного і водогосподарського будівництва» (ПАТ «Водопроект») О.П.Романішин, головний інженер проекту Українського державного інституту по проектуванню підприємств рибного господарства і промисловості (Інститут «Укррибпроект») В.В.Васильєв.

Винесена на розгляд Президії НАН України доповідь була присвячена актуальним питанням гідродинаміки водного середовища в річках та каналах, дослідження яких сприяли появі нового наукового напрямку – гідромеханіки руслових систем.

Зазначені роботи мають на меті науково-технічне забезпечення, спрямоване на вирішення нагальних проблем гідротехнічного будівництва, раціонального використання природних ресурсів та екології довкілля.

І доповідь, і її обговорення засвідчили, що в Інституті гідромеханіки НАН України отримано суттєві фундаментальні результати, на базі яких розроблено рекомендації щодо оптимізації технічних рішень при будівництві низки гідротехнічних споруд. Зокрема, нового залізничного мостового переходу через річку Дніпро в Києві, струмененапрямної дамби на річці Дунай, дамби на каналі Дунай-Чорне море, захисної стінки нового терміналу Одеського порту. Крім того, суттєве значення мають розроблені методи та пропозиції, що дозволять удосконалити сучасну технологію захисту берегів та вибору оптимального режиму руху суден в умовах обмеженого фарватеру.

Разом з тим Президія НАН України відзначила недостатній рівень практичного впровадження отриманих результатів. Інститут має докладати більше зусиль для переконання відповідних органів державної влади, інвесторів та підрядників у необхідності використання його науково-технічної продукції. Необхідно задіяти всі можливі заходи та сучасні технології для ознайомлення потенційних замовників із роботами інституту.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про присудження премій президентів академій наук України, Білорусі і Молдови за результатами конкурсу 2011 року; про затвердження Положення про порядок конкурсного відбору та звітності за науковими проектами установ Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України; про затвердження переліку та розподілу фінансування наукових проектів НАН України, що фінансуються у 2012 році за результатами спільного конкурсу НАН України та Російського гуманітарного наукового фонду; про Звіт про діяльність Національної академії наук України у 2011 році; про видання роботи в серії «Біобібліографія вчених України»; також було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України